

‘Ben je nerveus? Het zweet staat op je voorhoofd, maar misschien is dat ook niet zo gek.’

Ik keek in de donkerbruine ogen van de stewardess en wist niet wat ik moest zeggen. Hoewel ik zestien was, voelde ik mij een twaalfjarige die voor het eerst naar de middelbare school zou gaan. Ik had geen flauw benul van wat ik kon verwachten en wist dus ook niet waar ik nerveus voor moest zijn. Haar panty glom een beetje, dat gaf een gek gevoel in mijn onderbuik en daarbeneden. Haar Nederlands had een Engels accent. Het verbaasde me dat ze Nederlands sprak, het stelde gerust. Ik trommelde met mijn vingers op mijn walkman en hield hem omhoog.

‘Kijk, deze is nieuw, mijn vorige was gevallen. Speciaal voor deze reis heb ik een extra sterke gekocht, het is een Sony Sports-walkman model WM-B53.’

De stewardess bekeek de knalgele, plastic behuizing aandachtig en probeerde te ontcijferen wat er op het cassettebandje stond.

‘Bon Jovi, het is hun debuutalbum met hun doorbraakhit “Runaway” erop, kent u die?’

Ze schudde glimlachend haar hoofd en gaf mij de walkman terug.

‘Zo te zien ben jij dol op muziek.’ Ze wees naar mijn open rugzak waarin verschillende cassettebandjes voor het grijpen lagen. De meeste waren door mijzelf opgenomen, een aantal waren originelen die ik van mijn zakgeld had gekocht. Ik pakte een van de bandjes en liet haar het hoesje zien.

‘Dit album heet *A Kind of Magic* en het is van de band Queen, het komt uit in 1986. Ik ben hun allergrootste fan, denk ik.’

‘Nou, grootste Queen-fan aller tijden, we gaan zo vertrekken en ik kan me best voorstellen dat het een magische ervaring zal zijn voor iemand die nog nooit heeft gevlogen. Als je me nodig hebt moet je op dit belletje drukken.’

Ik bestudeerde het knopje en vervolgens haar weglopende pantybenen aandachtig. Het gigantische vliegtuig van Northwest Airlines zat propvol en iedereen leek iets van haar te willen. Ze was naar alle passagiers even vriendelijk en vol aandacht. Af en toe keek ze mijn kant op en kreeg ik een knipoog. Ik nam mij voor om haar beste passagier te zijn en luisterde geconcentreerd naar de instructies van de piloot. Mijn Engels was goed, en dat was bijzonder aangezien ik mijn mavo niet eens had afgemaakt. Urenlang luisteren naar de stem van Freddie Mercury en in een Engels woordenboek de onbekende woorden opzoeken, had mij meer gebracht dan de lesstof op school. Het kostte me dan ook geen enkele moeite om de gezagvoerder te volgen.

Mijn reis ging beginnen. Ik was onderweg naar Canada, de stad Winnipeg in de provincie Manitoba om precies te zijn. Er was een tussenstop in Minneapolis en na een reis van zo’n vijftien uur zou ik bij mijn nieuwe thuis aankomen.

Ik snakte naar een frisse start; een aantal maanden daarvoor was ik ontslagen uit een psychiatrische jeugdinrichting. Ik had

er een halfjaar doorgebracht en had me met goed gedrag de vrije wereld in weten te bluffen. Mijn thuiskomst verliep niet zoals ik me had voorgenomen. Het plan was om de mavo af te maken, me onberispelijk te gedragen en mijn leven, dat ik voor een deel zelf de vernieling in had geholpen, weer op de rit te zetten. Ik ging drie maanden lang weer naar school, tot ik Veronique leerde kennen.

Zij was drieëntwintig en werkte op een kantoor vlak bij het centraal station. De eerste keer dat ik in de bus naast haar ging zitten had het geregend, ik stapte als een verzopen kat de bus in. Niemand had behoefte aan een kletsnatte puber naast zich, maar Veronique glimlachte en schoof haar leren aktetas op schoot om plaats te maken voor mij.

‘Regent het?’

Ik lachte, zoals ik voor mijn gevoel in jaren niet had gelachen. Ik werd gezien door iemand die mij niet kende en dus ook geen oordeel kon hebben. Het gesprek dat volgde zou het eerste van vele zijn. Ik keek uit naar de busritjes, die mij niet lang genoeg konden duren. Ik maakte Veronique aan het lachen, zij luisterde, informeerde en legde af en toe haar hand op mijn knie als mijn gedachten leken af te dwalen. Soms zat er iemand anders naast haar in de bus, dat ergerde me enorm. Ik probeerde dan in haar gezichtsveld te gaan zitten en gedurende de rit naar het busstation spraken we dan toch, enkel door elkaar aan te kijken.

‘Hoe laat begint je eerste les?’

Ik bladerde in mijn agenda. ‘Halfnegen, aardrijkskunde van meneer Grit. Het enige vak dat ik leuk vind, maar ik ben blijven zitten dus ik ken de stof al.’

‘Zullen we wat drinken in de stationsrestauratie?’

Veronique zei het terloops... spijbelen, ik kreeg een kriebel in mijn buik bij het idee. Het gaf me het gevoel dat ze me niet als een kleine jongen zag.

Een kwartier later zaten we in het restaurant waar de uitstraling van de serveerster net zo flets was als de kleedjes op de vierkante tafels. Reizigers zonder duidelijk einddoel staarden voor zich uit, roerden verveeld in een kop koffie, of lazen een stukgelezen krant van een vorige passagier. Veronique en ik dronken thee, we kwamen erachter dat we allebei niet van koffie hielden. Het werd een ochtend die bepalend zou zijn voor het verdere verloop van mijn schoolcarrière.

Naast de busritjes was een bezoek aan de stationsrestauratie een vervolg in onze routine.

Ik spijbelde dagelijks en boog mijn realiteit om tot een waarheid die mijn familie accepteerde.

Zodra Veronique naar kantoor vertrok, stapte ik in de bus naar huis. Een route die ik haatte tot in het diepst van mijn ziel.

Een verkeerde afslag, in combinatie met een moment van onoplettendheid, hadden mij hardhandig kennis laten maken met een wereld waarin volwassenen de dienst uitmaakten. Ik voelde me een marionet. De touwtjes aan mijn ledematen werden bediend door handen die gestuurd werden door lust en geweld. Het enige wat ik zelf mocht bepalen was of ik dat lot lijdzaam zou ondergaan of niet. In de jaren die volgden koos ik ervoor om te vechten. Dit deed ik door mijn knokkels stuk te slaan op muren, deuren en in sommige gevallen mensen.

De busritten en aansluitende koppen thee met Veronique brachten lucht en licht in mijn bestaan. In haar wereld was er geen ruimte voor list en bedrog en kon ik gewoon mezelf zijn. Zodra de bus op de tweebaansweg in de richting van mijn dorp raasde verdween het fijne gevoel, om plaats te maken voor een onbestemd verlangen om te verdwijnen, het liefst voor altijd. Enkele haltes voor mijn huis stapte ik uit en klom over het hek

van de aangrenzende haven. Daar kroop ik in een verlaten kajuitbootje en viel op het wiegen van de golfslag in slaap. Halverwege de middag wandelde ik de laatste kilometers naar huis, waar ik direct doorliep naar mijn slaapkamer. Mijn ouders kregen een mompelende groet en daarmee was de limiet van mijn contact met hen bereikt. Hoe meer ze aandrongen, hoe meer ik mij in mezelf terugtrok, meestal zwijgend, soms ook met verbaal of fysiek geweld. De periode in een psychiatrische jeugd-inrichting had mij geleerd om mijn mond te houden en me zo veel mogelijk te onttrekken aan welke vorm van toezicht dan ook. Wat school betrof hoefde ik mij geen zorgen te maken, zij waren allang blij dat ze mij niet meer zagen. De onrust die ik in de jaren daarvoor had veroorzaakt kon ik wegnemen door een kort briefje aan de directeur te overhandigen.

‘Wat heb je nu weer uitgehaald, Quintin?’

Hij ging ervan uit dat ik uit de les was gestuurd, ik kon het hem niet eens kwalijk nemen.

Geachte heer Bos,

Quintin zal voor onbepaalde tijd niet naar school komen. Zijn persoonlijk herstel zal meer tijd vergen dan eerder gedacht. Voorlopig blijft hij thuis, uiteraard houden we u op de hoogte van zijn progressie.

Met vriendelijke groet,

De handtekening van mijn vader had ik door de jaren heen al zo vaak vervalst dat ik er nauwelijks meer bij nadacht. Meneer Bos las het briefje, kauwde op het pootje van zijn bril en keek mij tot slot onderzoekend aan.

‘Beste jongen, ik wens je veel voorspoed, Gods troost in gebed en ik hoop je snel weer op school te zien.’

Ik schaamde me niet eens voor mijn bedrog en trok een zielig gezicht om mijn terugkomst tot in het oneindige uit te kunnen stellen. Iedere doordeweekse ochtend hield ik vast aan mijn routine waardoor het maanden duurde voor mijn ouders erachter kwamen.

Het was Veronique die een einde maakte aan het wereldrecord spijbelen. Dat deed ze door op een ochtend niet in de bus te zitten, voor mij reden genoeg om de volgende halte weer uit te stappen. Achteraf bleek ze gevelde te zijn door de griep. Geen Veronique? Dan ook geen fictieve schooldag op de gereformeerd vrijgemaakte mavo. Ik wandelde terug naar huis in de wetenschap dat mijn ouders nog in bed zouden liggen. Dat bleek niet het geval: toen ik de achterdeur opende om naar binnen te sluipen, stond mijn vader in de keuken. De koffie die hij zojuist had ingeschonken bleef staan en het telefoongesprek met school dat volgde was voor iedereen, behalve mijzelf, verwarrend. Ze waren stomverbaasd en hun tientallen vragen had ik beantwoord met zwijgen. De koffie was koud geworden en werd met een woest gebaar in de gootsteen gegooid, het zorgde voor bruine spettertjes op de tegeltjes boven het aanrecht.

Mijn moeder zat aan de keukentafel en wreef over haar voorhoofd om een opkomende migraineaanval te smoren, terwijl mijn vader, met zijn vingers in zijn baard, op zoek ging naar antwoorden.

‘We weten het niet meer, Quintin...’

Mijn moeders stem klonk vreemd berustend; terwijl ze het zei bleef haar hoofd in haar handen rusten, moegestreden. Vroeger konden ze nog weleens boos worden, soms wanhopig, zich afvragend wat ze toch verkeerd hadden gedaan en met mij aan moesten.

De opname in de jeugdinrichting was een noodgreep geweest, waarvan mijn ouders gevoelsmatig wisten dat het niet de juiste plek voor mij was. Het telefoontje dat een halfjaar later volgde kwam dan ook als een opluchting.

‘U mag uw jongen op komen halen, we kunnen niets meer voor hem betekenen.’

Mijn ouders en de rest van de familie hoopten, net als ik, op een schone lei. Het gevoel van onmacht bleek sterker dan mijn wens om weer een deel van het gezin te zijn. Mijn familie zou voor altijd bestaan uit vier plus een.